

OPIS SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ W BANKU SPÓŁDZIELCZYM W BĘDZINIE

W Banku Spółdzielczym w Będzinie funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, którego celem, zgodnie z art. 9c ust.1 ustawy – Prawo bankowe, jest wspomaganie procesów decyzyjnych, przyczyniających się do zapewnienia:

- 1) skuteczność i efektywność działania Banku;
- 2) wiarygodność sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- 4) zgodność działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Odpowiedzialność Organów zarządzających i nadzorujących System Kontroli Wewnętrznej

1. Zarząd Banku:

1. Zarząd Banku zapewnia funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach / komórkach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli, komórkę do spraw zgodności oraz audyt wewnętrzny.
3. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, a także właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy ze Stanowiskiem ds. zgodności i kontroli wewnętrznej, a także dostępu osobom wykonującym czynności kontrolne do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
4. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
5. Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia powyższych zadań.

2. Rada Nadzorcza

1. Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej.
2. W ramach nadzoru nad działalnością Banku Rada Nadzorcza:
 - a) monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej,
 - b) dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, uwzględniając informacje o wynikach kontroli realizowanych przez komórki w Banku, wynikach audytów realizowanych przez System Ochrony, oraz ustalenia dokonane przez biegłego rewidenta, ocenę BION i inne kontrole zewnętrzne.

3. Komitet Audytu

W Banku funkcjonuje Komitet Audytu powołany przez Radę Nadzorczą Banku, do zadań którego należy m.in.:

- 1) monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, oraz skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego, w tym w zakresie

sprawozdawczości finansowej,

- 2) kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej,
- 3) informowanie Rady Nadzorczej o wynikach badania oraz wyjaśnianie, w jaki sposób badanie to przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej w Banku, a także jaka była rola Komitetu Audytu w procesie badania,
- 4) dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta oraz wyrażanie zgody na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących badaniem w Banku.

Funkcja kontroli

1. Na funkcję kontroli składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku tj. weryfikacja, niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli.
2. Bank dokonuje powiązania procesów uznanych za istotne z celami i przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne tym procesom.
3. Bank zapewnia dokumentację systemu kontroli wewnętrznej, w szczególności poprzez:
 - a) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi, systemu, procesu, struktury organizacyjnej,
 - b) opis w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów, o których mowa w ust. 2 z procesami istotnymi oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

Schemat organizacji - model trzech linii obrony

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach (poziomach) obrony:

- 1) **pierwsza linia obrony** to funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku,
 - 2) **druga linia obrony** to funkcja zarządzania ryzykiem realizowana przez specjalnie do tego powołane niezależne stanowiska lub komórki organizacyjne, niezależne od zarządzania ryzykiem w ramach pierwszej linii obrony oraz działalność stanowiska do spraw zgodności,
 - 3) **trzecia linia obrony** to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS z siedzibą w Warszawie.
1. Pierwsza linia obrony:
 - a) celem kontroli realizowanej na pierwszym poziomie jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji,
 - b) kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące i jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.
 2. Druga linia obrony:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie - obejmuje stosowanie mechanizmów kontrolnych oraz bieżące monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów, niezależne od zarządzania ryzykiem, z zachowaniem zasady

braku konfliktu interesów w realizacji czynności kontrolnych,

- b) działalność Stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej (Compliance), podlegające bezpośrednio pod Prezesa Zarządu Banku, mające za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Pracownicy komórek Banku na drugim poziomie zarządzania w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych poprzez monitorowanie pionowe (weryfikacja lub testowanie pierwszego poziomu przez poziom drugi) i monitorowanie poziome (weryfikacja lub testowanie poziome na drugim poziomie).

3. Trzecia linia obrony:

- a) funkcja audytu wewnętrznego realizowana jest przez Pion Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, który ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej Banku,
- b) audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Ocenia on zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, a także ocenia skuteczność i adekwatność tego systemu zarządzania ryzykiem.

Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej, dokonywanej przez Radę Nadzorczą

1. Rada Nadzorczą Banku dokonuje corocznie niezależnej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, która obejmuje ocenę adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności.
2. Ocena dokonywana jest w zakresie pierwszej i drugiej linii obrony na podstawie:
 - 1) opinii Komitetu Audytu,
 - 2) informacji Zarządu, o realizacji zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej,
 - 3) okresowych raportów składanych przez Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej,
 - 4) ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta,
 - 5) wyników audytów realizowanych przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS,
 - 6) wyników oceny rocznej Badania i Oceny Nadzorczej (BION) oraz inspekcji dokonywanej przez KNF,
 - 7) stopnia realizacji celów strategicznych,
 - 8) ilość błędów znaczących i krytycznych identyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania,
 - 9) ilość reklamacji i skarg od klientów,
 - 10) istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, ocen i opinii dokonywanych przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydawane.
3. Informacja o wynikach corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej przeprowadzonej przez Radę Nadzorczą Banku przekazywana jest do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.